

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО- ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР (УНТЦ) і н ф о р м у є :

Український науково-технологічний центр (УНТЦ) – міжурядова організація, діяльність якої пов'язана з справою запобігання розповсюдженню зброї масового знищення. УНТЦ згідно з міжурядовою угодою був заснований у 1993 році, а з 1995 року вже почав інтенсивно працювати. За цей час Центр залучався до керівництва майже 950 науково-дослідними проектами вартістю понад 135 мільйонів доларів США в рамках виконання урядових програм та співпраці з провідними приватними агенціями з Канади, Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки.

ХТО МИ?

Український науково-технологічний центр – це міжурядова некомерційна організація, яка підтримується урядами Канади, Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки та України. Метою утворення УНТЦ була необхідність допомогти науковцям, які раніше займалися розробкою зброї масового знищення (ЗМЗ) та роботою в інших наукових сферах військово-промислового комплексу (ВПК) колишнього Радянського Союзу, перейти до мирної діяльності в рамках міжнародних наукових та ділових спільнот і робити це на високопрофесійному рівні. Центром виділяються гранти, які не підлягають оподаткуванню, для виконання спільних проєктів з наукових досліджень та розвитку технологій, для підтримки ділових поїздок та проведення наукових конференцій. Найважливішою ціллю УНТЦ було і залишається запобігання розповсюдженню зброї масового знищення. Але на сучасному етапі акцент діяльності Центру зміщується у бік створення умов для самостійної стабільної зайнятості та успішної роботи колишніх науковців та інститутів ВПК, що проводять зараз наукові дослідження в мирних цілях, підтримуючи їх інтеграцію у внутрішню економіку і у міжнародну спільноту, що займається наукою та комерційними технологіями. Оскільки УНТЦ є багатосторонньою організацією, вона працює з дипломатичним статусом, застосовуючи міжнародні стандарти фінансування та матеріально-технічного забезпечення і надаючи послуги професійних керівників та нагляд над їх діяльністю. Таким чином УНТЦ намагається сприяти національній, регіональній та глобальній безпеці.

Зустріч з представниками країн-засновниць Українського науково-технологічного центру

ДІЯЛЬНІСТЬ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ СФЕРІ

Понад 10 років Український науково-технологічний центр провадить діяльність, спрямовану на те, щоб колишні вчені та інститути військово-промислового комплексу України та інших країн-реципієнтів (Азербайджан, Грузія, Молдова, Узбекистан) змогли переорієнтувати свій науковий потенціал на цивільні рейки та перейти до самоокупної мирної науково-дослідної діяльності. УНТЦ здійснює фінансування та моніторинг наукової та технічної діяльності у таких галузях: ядерна енергія та безпека, екологія та збереження енергії, біотехнологія, сільське господарство та медицина, хімія, фізика, космонавтика та авіація, промислові та комунікаційні технології, матеріалознавство.

Зі збільшенням обсягу науково-дослідних розробок, які виконують колишні науковці військової спеціалізації за замовленнями комерційних структур або в рамках національних/міжнародних науково-дослідних програм, їхнє майбутнє щодо довгострокового працевлаштування у не пов'язаних з озброєнням науково-технічних галузях стає дедалі надійнішим. Таким чином, надаючи колишнім науковцям та інститутам, що спеціа-

Засідання Адміністративної Ради Українського науково-технологічного центру

лізувалися у технологіях озброєння, можливість отримати повну віддачу від своєї праці у сфері наукових досліджень та дослідно-конструкторських розробок, УНТЦ виконує покладене на нього завдання – не допускати розповсюдження пов'язаних зі зброєю технологій, а також сприяє подальшому економічному та технологічному розвитку країн-учасниць.

Ось чому УНТЦ та сторони, що підтримують його діяльність (Канада, Європейське Співтовариство, Україна та Сполучені Штати Америки), приділяють підвищену увагу вибору проектів та інших видів діяльності, які мають допомогти колишнім спеціалістам та інститутам з питань розробки технологій озброєння створювати сталі, сприятливі та самодостатні можливості працевлаштування в галузях цивільних наукових досліджень.

РЕГУЛЯРНІ НАУКОВІ ПРОЕКТИ УНТЦ

Регулярні проекти відбираються після оцінки їх експертами для фінансування з боку УНТЦ (Канада, ЄС, США). Визнання проекту вартим фінансування відбувається за наступними критеріями: технічні якості, внесок у заходи з нерозповсюдження ЗМЗ, політичні пріоритети, можливість інтеграції науков-

Засідання Адміністративної Ради Українського науково-технологічного центру

ців у світову наукову спільноту, комерційний потенціал тощо. Відібрані Регулярні проекти на рівних засадах змагаються за фінансування і затверджуються на зборах Адміністративної Ради УНТЦ, які проводяться раз на півроку.

Для виконання свого завдання УНТЦ використовує два шляхи. По-перше, УНТЦ прагне до використання потенціалу колишніх науковців ВПК в масштабі загальносвітової наукової спільноти через співробітництво у вигляді науково-дослідних проектів зі вченими Європи та Північної Америки. По-друге, УНТЦ здійснює керівництво низкою програм, які мають допомогти колишнім спеціалістам з питань розробки технологій озброєння здобути навички, розвинути здібності та навчитися засадам пошуку та використання можливостей презентації свого потенціалу з метою залучення інших джерел фінансування своїх наукових досліджень, незалежно від УНТЦ. Маючи заслужену репутацію у світових науково-технічних колах та можливість використання різних джерел отримання прибутків від своєї наукової діяльності, науковці та інститути України й інших країн-реципієнтів здатні підтримувати високий рівень наукових досліджень, підвищувати якість їх виконання, а також займати стабільне та непідвладне часові положення у комерційних та науково-технічних спільнотах світового рівня.

УНТЦ пишається тим, що, починаючи з 1995 року, його зусиллями було забезпечено фінансову та технічну підтримку понад 950 наукових проектів (у більшості цих проектів брали участь українські науковці), завдяки яким було налагоджено професійні зв'язки з вченими та установами Європи, Канади і США та підтримано наукову базу України і інших країн-реципієнтів, що приєдналися до УНТЦ. В ці проекти було інвестовано понад 135 мільйонів доларів США і вони мають гарні перспективи щодо їх використання за-

гальнодержавними та місцевими урядовими установами, міністерствами та комерційними структурами як в Україні і інших країнах-реципієнтах, так і за їх межами. У більшості випадків результати проектів, що фінансуються УНТЦ, знаходяться на стадії "затвердження концепції" й УНТЦ має можливість забезпечити експертну оцінку цих результатів західними партнерами, щоб у такий спосіб допомогти українським вченим та науковцям з інших країн-реципієнтів у подальшому проходженні всіх етапів розробки нової технології.

Будь-яка організація країни-реципієнта УНТЦ (інститут, університет, державне підприємство, конструкторське бюро або інша офіційно зареєстрована установа) може подати пропозицію щодо проекту УНТЦ, однак кожна проектна група повинна мати у своєму складі мінімально прийнятну кількість колишніх науковців, що займалися розробкою зброї. Кілька організацій в одній або кількох країнах-реципієнтах УНТЦ, можуть подавати "спільну пропозицію". Проектні групи, очолювані керівником або керівниками проекту, розробляють для подання до УНТЦ пропозиції для отримання фінансування. Усі отримувачі грантів повинні бути громадянами країни-реципієнта УНТЦ. Можуть брати участь молоді вчені, які навіть можуть утворювати й очолювати власні групи, якщо утворена в результаті проектна група відповідає основним принципам УНТЦ щодо мінімальної кількості в її складі колишніх науковців, що займалися розробкою зброї.

ПАРТНЕРСЬКІ НАУКОВІ ПРОЕКТИ

Партнерські проекти відрізняються від регулярних проектів, оскільки вони фінансуються з бюджетів урядових органів, неурядових організацій або приватних компаній та установ, затверджених Керівними органами УНТЦ як "Партнери УНТЦ". Науковці та

інститути укладають угоди про Партнерські проекти з Партнерами УНТЦ, які забезпечують власне фінансування проекту через структуру адміністративного керівництва УНТЦ. Понад 120 організацій та компаній, таких як Міністерство енергетики США, Інститут Макса Планка, Lawrence Livermore National Laboratory (США), Michelin, Chalk River Laboratories (Канада), DuPont Company та General Electric Corporation, фінансували Партнерські проекти УНТЦ у відповідності з їхніми конкретними потребами та цілями. Завдяки обізнаності УНТЦ щодо науково-дослідного потенціалу колишніх наукових співробітників та інститутів ВПК України і інших країн-реципієнтів стає можливим налагодження зв'язків науковців з виконавцями окремих урядових програм та замовниками приватного сектору, які мають потребу у специфічних наукових дослідженнях та спроможність фінансування цих потреб.

Програму партнерських зв'язків УНТЦ започатковано у 1997 році і за час, що минув, вона принесла понад 35 мільйонів доларів США фінансування, наданого північноамериканськими та європейськими комерційними компаніями, академічними установами та урядовими програмами наукових досліджень. Ці проекти на замовлення та пов'язана з ними діяльність значною мірою залежать від належного рекламування науково-дослідного потенціалу вчених України та інших країн-реципієнтів, а також від розвитку плідних та взаємовигідних довгострокових відносин, завдяки яким створюються позитивні канали передачі технологій для зацікавлення ширшого кола замовників.

ЯК СТАТИ ПАРТНЕРОМ

Програма пошуку партнерів УНТЦ є загальноновизнаним, зручним і надійним засобом пошуку людей з наукових і ділових кіл, які раніше працювали у ВПК Азербайджану,

Грузії, Молдови, України й Узбекистану, а також інструментом мінімізації витрат при одержанні результатів високотехнологічних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР). Більш ніж 120 організацій з різних Країн-спонсорів УНТЦ, які стали Партнерами Центру, довіряють йому, отримують послуги світового класу та одержують приголомшуючі результати від Партнерських проектів, завдяки роботі висококласних науковців із нових незалежних держав. З моменту створення Програми пошуку партнерів у 1997 році Партнери УНТЦ внесли понад 34 мільйони доларів США й одержали загальний дохід від НДДКР на суму, приблизно в 10 разів більшу за їхні початкові інвестиції.

Приватні компанії, промислові організації, державні установи і програми з Канади, Європейського Союзу і США можуть претендувати на Статус партнера. Зразок заяви про бажання стати Партнером УНТЦ можна знайти на веб-сайті УНТЦ за посиланням: <http://www.stcu.int/offer/commercialcontrres/index.php>.

ПРОГРАМА НЕДЕРЖАВНОГО ПАРТНЕРСТВА (НДП)

У 2005 році шістнадцять нових партнерів приєдналися до Програми недержавного партнерства (НДП):

- Medteknostics Inc. (Канада, січень)
- Tetra Sies Inc. (Канада, січень)
- Університет Штату Мічиган (США, березень)
- Photon Control Inc. (Канада, березень)
- Intel Corporation (США, березень)
- Інститут фізичної хімії Університету м. Штутгарт (Німеччина, червень)
- PM Recovery, Inc. (США, червень)
- Golden Tan (Канада, липень)
- Northwest Agricultural Products (NAP) (США, серпень)
- Кафедра схемотехніки Бранденбурзького технічного університету в м. Котбус (Німеччина, вересень)
- RBR Ltd. (Канада, вересень)

- Scionix Holland B.V. (Нідерланди, жовтень)
- SCHOTT AG (Німеччина, грудень)
- Факультет мікробіології, імунології й патології Коледжу ветеринарної медицини та біомедичних наук Університету Штату Колорадо (США, грудень)
- Liteflex, LLC (США, грудень)
- WLS Technical Services, Inc. (США, грудень).

На даний час загальна кількість Партнерів НДП становить 109, в тому числі з США – 40, ЄС – 23, Канади – 46.

СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ УНТЦ

Крім прямого фінансування науково-дослідних проектів УНТЦ також працює у багатьох інших додаткових сферах, до яких належать:

- **Послуги Partnership Matchmaking (Влаштування партнерства)** для залучення західних фірм та організацій, які бажають фінансувати конкретні дослідження колишніх військових науковців через УНТЦ;
- **Sustainability Development (Стійкий розвиток)** – забезпечує передачу спеціалізованих технологій, аналіз бізнес- та ринкових планів та інші подібні послуги для вибраних проектних груп та інститутів;
- **Travel Support Grants (Гранти на підтримку поїздок)** для сприяння зустрічам науковців, що займалися розробкою зброї, з їхніми колегами, партнерами, коллабораторами, представниками промислової сфери в усьому світі;
- **Patent Support (Підтримка патентів)** для сприяння науковцям та інститутам колишнього ВПК в отриманні вигоди з застосування їхніх досліджень та технологій;
- **Семінари, практикуми та навчання** для надання можливостей науковцям навчитися викликати професійну зацікавленість і залучати кошти на дослідження з різних джерел.

Програма підтримки патентування передбачає надання вченим фінансової допомоги для сплати коштів, пов'язаних із поданням патентних заявок, що забезпечує захист їхньої інтелектуальної власності, а також можливість передачі цієї інтелектуальної власності без будь-якого ризику матеріальних втрат. До цього часу УНТЦ надав вченим фінансову допомогу в поданні понад 200 заявок на отримання національних та закордонних патентів, а також міжнародних РСТ-заявок, допомагаючи в забезпеченні охорони цієї інтелектуальної власності на різноманітних впливових ринках технологій.

Програма цільового навчання допомагає вченим та інститутам отримати навички, необхідні для досягнення успіхів у справі надання ваги своїм технічним знанням та потенціальним науковим послугам в очах спеціалістів своєї галузі, а також замовників, готових платити за технологічні доробки. Програма складається з наступних компонентів: спеціальні навчальні курси з питань охорони інтелектуальної власності та комерціалізації наукової діяльності, складання конкурентноздатних пропозицій, передачі технологій та маркетингового планування, а також вміння організувати презентації своїх планів та досягнень.

Ще один важливий напрямок діяльності УНТЦ пов'язаний з започаткованою ним Програмою "Ініціативи цільових науково-дослідних та випробувально-конструкторських розробок". Ця програма спрямована на об'єднання зусиль УНТЦ та наукових установ загальнодержавного рівня, таких як Національна академія наук України, з метою допомогти колишнім науковцям оборонної галузі переорієнтувати свої здібності на дов-

гостроковий розвиток та національні пріоритети своєї країни. УНТЦ та НАН України завершили оголошений у 2005 році Конкурс цільових ініціатив, що стосувався науково-дослідних проектів, обсяг фінансування яких становив приблизно 1 мільйон доларів США, а тематика стосувалася національних пріоритетних напрямків розвитку української науки: нанотехнологій, наукових аспектів захисту навколишнього середовища, біотехнології та інших.

УНТЦ підтримує добрі відносини з вченими, науковими інститутами та державними органами України та інших країн, що співпрацюють з Центром. УНТЦ прагне до поєднання свого завдання щодо нерозповсюдження військових технологій із сприянням у так потрібному для України та інших держав-членів УНТЦ підвищенні технологічного рівня та активізації діяльності як в економічному сенсі, так і в сенсі гідного положення у світових науково-технічних спільнотах. Центр вважає свої проекти та супроводжуючі їх програми зручними способами, за допомогою яких вчені та інститути можуть використовувати різноманітні джерела отримання доходів від наукових досліджень та створювати плідні, сталі й успішні довгострокові науково-дослідні товариства, об'єднані комерційними цілями та принципами співробітництва. УНТЦ сподівається на визнання його ролі як партнера України та інших країн-учасниць у справі спрямування здібностей наукової спільноти колишнього військово-промислового комплексу на внесення неоціненного вкладу до справи національного розвитку та зміцнення міжнародного положення.